

Fra andre Sider er der derimod Betæneligheder ved Lovforslaget, og jeg melder mig som een af dem, der har visse Betæneligheder overfor det, saaledes som det foreligger.

Jeg anerkender, at Forbudet vedrørende Kvinders Natarbejde kommer til os med megen Vægt. Det har fundet Tilslutning i de fleste Lande, det har fundet enstemmig Billigelse paa Konferencen i Washington, alle Deltagerne i denne har stemt for det, ikke blot Arbejdernes Repræsentant, men ogsaa Arbejdsgivernes og Regeringens. Jeg erkender, at det er ønskeligt, at de Beslutninger, der tiltrædes paa saadanne Konferencer, saa vidt muligt gennemføres overalt, og at det har sine Vanskeligheder for en Stat bagefter at bryde ud fra Forslag, som dets Repræsentanter har stemt for. Alligevel har jeg, som sagt, Betæneligheder overfor dette Forslag. Disse Betæneligheder er ikke dikterede mig af Arbejdsgivnerne, hvis Udtalelser i Socialraadets Betænkning for øvrigt ikke er uden Interesse. Hvor rørt bliver man ikke, naar man ser deres Omhu for at tage sig af Kvindernes fulde Ligestilling med Mændene! Det har ikke altid været de Toner, man har hørt anslaaet fra den Kant. Men ens Rørelse forsvinder unægtelig hurtigt, naar man noget længere fremme i Betænkningen ser, at Arbejdsgivnerne egentlige Grund til at optræde som Vogtere for Kvindernes Frihed er den, at de ikke vil undvære Kvindernes billige Arbejdskraft. Her ligger Hunden nok begravet.

De Betæneligheder, jeg nærer, skyldes andre Grunde. Der har tidligere været Indvendinger fra mange Kvinders Side mod Forbud, dels fordi man følte Uvillie mod en Særbeskyttelse for Kvinder, og dels fordi man frygtede, at denne tilsigtede Beskyttelse skulde være til Skade for Kvinderne. Paa den sidste almindelige internationale Kvindevalgretskongres, som afholdtes i Genève i Sommer, var Meningerne stærkt delte. Man endte med at vedtage en Resolution, som sagde, at man ikke ønskede, der skulde være særlige Love for Kvinders Arbejde i de Lande, hvor Kvinderne var imod det; og de Kvinder, man i første Række har tænkt paa, er naturligvis de Kvinder, som arbejder i industrielle Virksomheder, dels dem, der nu har Natarbejde, og dels de andre, for hvem Forholdene kan føre dertil, hvis den Udvikling, der i saa Henseende foregaar, ikke standses af Lovgivningen. De kvindelige Arbejderes Konference i Washington vedtog enstemmig Tilslutning til Forbud

mod Kvinders Natarbejde, men tilføjede, at ogsaa Mændenes Natarbejde skulde forbydes, undtagen hvor det er nødvendigt paa Grund af Kontinuiteten eller Arbejdets særlige Natur eller offentlig Tjeneste, men til et saadant Forbud har man jo foreløbig ikke besluttet sig. Jeg vilde derfor lægge megen Vægt paa, at man kunde komme til fuld Klarhed over Stemningen i de arbejdende Kvinders Kreds her i Danmark. Ønsker de et Forbud, vilde det veje stærkt derfor. Og er de Modstandere deraf, vil jeg ikke anse det for rigtigt at paatvinge dem det mod deres Ønske. Jeg haaber da, at det Udvalg, der nedsættes, vil skaffe sig nøje Oplysning om, hvorledes den virkelige Stemning er her. Der foreligger en Udtalelse, som ogsaa er citeret af en foregaaende Taler, fra de samme Kvindeforeninger, som i 1911 gik stærkt imod Forbud. Udtalelsen viser, at de har bevaret deres Standpunkt, men det vilde være ønskeligt, om Udvalget søgte denne Udtalelse suppleret gennem Forhandling med alle de Fagforeninger, der har kvindelige Medlemmer. Vi hørte jo netop nu den ærede Ordfører for Socialdemokratiet sige, at den store Organisation, hun staar i Spidsen for, overhovedet ikke har været spurgt. Det er altsaa ikke noget fulgyldigt Udtryk for Kvindernes Mening, der her foreligger fra Kvindeforeningernes Side, og det vil ikke være nok at erfare Stemningen iblandt de Kvinder, som nu har Natarbejde, man maa ogsaa høre Opfattelsen hos de andre Kvinder, som har industrielt Arbejde, og som af Forholdene kan føres ind i Natarbejde. Der er jo omkring 60 000, medens Antallet af dem, som har Natarbejde nu, antages at være naaet op fra 300 i 1913 til højst et Par Tusinde. Af Betydning for Kvindernes Stilling vil maaske selve Bestemmelsernes praktiske Udformning være, og dér kan jeg ikke nægte, at jeg synes, at det Tidsrum, der efter Konventionen nødvendigvis skal regnes til Natten, ikke passer synderligt med vore Forhold. Natten er regnet fra Kl. 10 til Kl. 5. Der kan altsaa begyndes paa Arbejdet Kl. 5 om Morgen. Oprigtigt talt, det kalder jeg for Nat. Hvis en Kvinde skal begynde at arbejde Kl. 5 om Morgen paa en Arbejdsplads, som maaske ligger fjernt fra hendes Hjem, paa et Tidspunkt, hvor hun maaske ikke en Gang kan komme med en Sporvogn, er hun nødt til at staa op Kl. 3. Det er efter min Mening langt ubehageligere end f. Eks. at arbejde til Kl. 12 om Aftenen. Og hvorledes skal hun egentlig ordne sit Hus og tage sig af sine Børn paa den Tid af Døgnet? Hun kan dog ikke lade Børnene staa op paa det Tidspunkt, og saa vaagner